

Ekonomika EÚ

Ekonomické a hospodárske záležitosti
Európskej únie

september – október 2024

Obsah

1. Podnikateľská aktivita v eurozóne
2. Nemecká ekonomika
3. Správa o konkurencieschopnosti EÚ
4. REPowerEU
5. Elektromobily z Číny
6. Zelené projekty
7. Škrty v rozpočte EÚ
8. Životná úroveň
9. Inflácia
10. Rýchly prehľad tém

Podnikateľská aktivita v eurozóne

Podnikateľská aktivita v eurozóne v septembri klesla a slabší dopyt zmiernil inflačný nátlak. Podľa predbežných prieskumov indexu nákupných manažérov (PMI), ktorý zostavil S&P Global zaznamenal súkromný sektor eurozóny v septembri výraznejší pokles, než sa očakávalo. Úroveň aktivity klesla na hodnoty naposledy zaznamenané v januári. Najväčší pokles v septembri zaznamenalo Francúzsko. Jeho súkromný sektor spadol na úroveň pred Olympijských hier, ktoré v lete francúzskej ekonomike značne pomohli.

Obe, služby aj výrobný sektor, značne zaostávajú, čo poukazuje na narastajúce výzvy, ktorým čelia podniky naprieč eurozónou. Výrobná aktivita klesla z 45,9 na 44,8, čo je najväčší prepád od decembra 2023, a už 27. mesiac v rade sa drží v recesii. Aj sektor služieb zaostáva, keďže jeho aktivita klesla z 52,9 na 50,5, čo je pod očakávanými 52,1 a predstavuje najpomalší rast od februára. Pokles dopytu pomohol zníženiu inflácie, čo sa môže v dohľadnom čase odzrkadliť na znižovaní úrokových sadzieb zo strany Európskej centrálnej banky.

Viac informácií: [tu](#) a [tu](#).

Zlepšuje sa rýchlejšie	
Zlepšuje sa pomalšie	
Na neutrálnej úrovni 50,0	
Zhoršuje sa pomalšie	
Zhoršuje sa rýchlejšie	

Legenda

Služby

		Sep'23	Oct'23	Nov'23	Dec'23	Jan'24	Feb'24	Mar'24	Apr'24	May'24	Jun'24	Jul'24	Aug'24
Global	Global												
	Brazil												
Americas	Canada												
	US												
Europe	Eurozone												
	France												
	Germany												
	Ireland												
	Italy												
	Spain												
	UK												
Asia Pacific	Australia												
	China (Mainland)												
	India												
	Japan												
	Kazakhstan												
Others	Russia												

Dáta: S&P Global PMI, mesačný bulletin, september, s. 5.

Výrobný sektor

		Sep'23	Oct'23	Nov'23	Dec'23	Jan'24	Feb'24	Mar'24	Apr'24	May'24	Jun'24	Jul'24	Aug'24
Global	Global												
Americas	Brazil												
	Canada												
	Colombia												
	Mexico												
	US												
Europe	Eurozone												
	Austria												
	Czech Republic												
	France												
	Germany												
	Greece												
	Ireland												
	Italy												
	Netherlands												
	Poland												
Asia Pacific	Australia												
	China (Mainland)												
	India												
	Indonesia												
	Japan												
	Kazakhstan												
	Malaysia												
	Myanmar												
	Philippines												
	South Korea												
	Taiwan												
	Thailand												
	Vietnam												
ASEAN													
Others	Russia												
	Turkey												

Dáta: S&P Global PMI, mesačný bulletin, september, s. 5.

Nemecká ekonomika smeruje k poklesu už druhý rok po sebe

Revidovaná prognóza vlády naznačuje, že najväčšia ekonomika Európy smeruje k poklesu už druhý rok po sebe. Minister hospodárstva Robert Habeck uviedol, že HDP by sa malo v roku 2024 znížiť o 0,2 %, po poklese o 0,3 % v roku 2023.

Situácia spôsobuje, že firmy sú opatrné a namiesto investícií sa zameriavajú na šetrenie. Ministerstvo očakáva, že v roku 2025 by malo HDP vzrásť o 1,1 %, a v roku 2026 o 1,6 %. Vláda plánuje zaviesť „iniciatívu rastu“, ktorá by mala zahŕňať daňové úľavy, zníženie cien energií pre priemysel a podporu zamestnanosti, nakoľko tento vývoj môže ovplyvniť celkovú stabilitu eurozóny. Zostáva však otáznou, ako sa ekonomická situácia vyvinie a či vládne opatrenia prinesú očakávané výsledky.

Viac informácií [tu](#) a [tu](#).

Mario Draghi: Správa o konkurencieschopnosti EÚ

Prezident Európskej centrálnej banky, poverený Európskou komisiou, vypracoval správu o konkurencieschopnosti EÚ, ktorá stojí na prechode na zelenú energiu, rozvoji digitálnych technológií a zjednodušení regulácií.

Poukazuje na vysoké ceny energií, ktoré sú dôsledkom aj vojny na Ukrajine, navrhuje veľké investície do obnoviteľných zdrojov a jadrovej energie, aby sa Európa menej spoliehala na externé zdroje a dosiahla svoje ciele v oblasti znižovania emisií.

Ďalej sa opiera o rozvíjajúci sa trh umelej inteligencie a technológií. Zdôraznil, že umelá inteligencia v Európe zatiaľ prispievala skôr k zlepšovaniu pracovných miest než k ich nahradzovaniu. V oblasti regulácií kritizuje vysoké regulačné náklady, ktoré zatažujú malé a stredné podniky. Ďalšiemu EÚ cyklu odporúča "regulačnú pauzu" a tiež pre tieto podniky znížiť administratívu o 25 %.

Viac informácií [tu](#).

Plán REPowerEU: EÚ dosiahla pokrok pri zaistovaní bezpečnej a cenovo dostupnej energie pre všetkých

Európska komisia zverejnila správu o stave energetickej únie za rok 2024, ktorá hodnotí, ako EÚ zvládla výzvy v energetickej politike a zabezpečila prechod na čistú energiu.

Podiel ruského plynu v dovozoch klesol zo 45 % (2021) na 18 % (jún 2024).

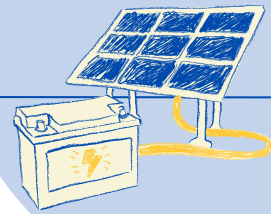
V prvom polroku 2024 pochádzala polovica elektriny v EÚ z obnoviteľných zdrojov, pričom veterná energia predbehla plyn a stala sa druhým najväčším zdrojom po jadrovej energii. Vďaka tomu sa emisie skleníkových plynov od roku 1990 do roku 2022 znížili o 32,5 %, zatiaľ čo hospodárstvo rástlo o 67 %.

EÚ naplnila ciele v oblasti skladovania plynu na 90 % už v auguste 2024, čím zabezpečila energetickú pripravenosť na zimné obdobie.

Napriek pokroku správa upozorňuje na potrebu zlepšiť energetickú efektívnosť a podporiť renováciu budov. EÚ musí zvýšiť úsilie vynaložené na dosiahnutie cieľa, ktorým je zníženie spotreby energie o 11,7 % do roku 2030, pričom štáty EÚ sú vyzvané na predloženie aktualizovaných energetických a klimatických plánov. Uvedené kroky majú pomôcť zabezpečiť dosiahnutie spoločných cieľov EÚ v oblasti energetiky a klímy.

V správe o stave Európska komisia konštatuje, že Slovensko dosiahlo významné zlepšenia:

- Diverzifikácia dodávok plynu: Slovensko výrazne znížilo svoju závislosť od ruského plynu a zvýšilo dovoz od dôveryhodných partnerov.

- V prvej polovici roka 2024 pochádzala polovica elektriny v EÚ z obnoviteľných zdrojov. Slovensko taktiež zaznamenalo nárast v oblasti veternej a solárnej energie, čím prispieva k zníženiu uhlíkovej stopy a plneniu cieľov REPowerEU.
- Slovensko dosiahlo svoj cieľ v oblasti skladovania plynu na úrovni 90 % už v auguste 2024, čo zabezpečilo dostatočné zásoby pre nadchádzajúce zimné obdobie.
- Energetická efektívnosť: Hoci Slovensko dosiahlo pokrok v oblasti zlepšenia energetickej efektívnosti, správa zdôrazňuje, že na dosiahnutie cieľa zníženia spotreby energie o 11,7 % do roku 2030 bude potrebné ďalšie úsilie, najmä v oblasti renovácie budov a modernizácie infraštruktúry.

Viac informácií [tu](#) a [tu](#).

Vyššie clá na elektromobily z Číny

Návrh Európskej komisie na zavedenie cieľ na dovoz batériových elektrických vozidiel z Číny získal potrebnú podporu členských štátov EÚ, avšak až 12 členských štátov sa zdržalo a 5 štátov vrátane Slovenska bolo proti.

Uložené clá sú diferencované:

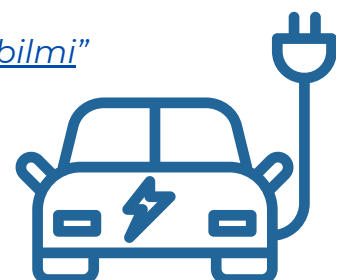
- SVET: 17,0 %
- Geely: 18,8 %
- SAIC: 35,3 %
- Ostatné spolupracujúce spoločnosti: 20,7 %
- Tesla (individuálne preskúmanie): 7,8 %
- Nespolupracujúce spoločnosti: 35,3 %

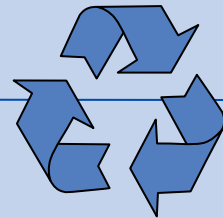
Komisia zároveň pokračuje v rokovaní s Čínou o alternatívnych riešeniach, ktoré by zodpovedali pravidlám WTO. Taktiež zostáva otvorená možnosť cenových záväzkov s jednotlivými čínskymi vývozcami.

EÚ bude monitorovať účinnosť opatrení a zabezpečí, aby nedochádzalo k ich obchádzaniu. Počas piatich rokov môžu výrobcovia požiadať o individuálne preskúmanie sadzby, pričom dovozcovia môžu požiadať o náhradu v prípade, že dokážu, že ich výrobca nie je subvencovaný.

Viac informácií [tu](#). Pozri tiež dáta Eurostatu:

["Rastúci obchod EÚ s elektrickými a hybridnými automobilmi"](#)

EÚ investuje viac ako 380 miliónov EUR do projektov pre zelenú transformáciu

Európska komisia oznámila investíciu vo výške viac ako 380 miliónov EUR na podporu 133 nových projektov v rámci programu LIFE, zameraného na ochranu životného prostredia a **boj proti klimatickým zmenám. Celková investícia na tieto projekty dosahuje 574 miliónov EUR**, pričom zvyšné financovanie pochádza od miestnych samospráv, verejno-súkromných partnerstiev, podnikov a občianskych organizácií. Projekty podporujú širokú škálu cieľov Európskej zelenej dohody, vrátane dosiahnutia klimatickej neutrality do roku 2050 a zastavenia úbytku biodiverzity do roku 2030.

Rozdelenie financií je nasledujúce:

- Obehové hospodárstvo a kvalita života: 143 miliónov EUR je určených na projekty na zníženie odpadu a znečistenia.
- Príroda a biodiverzita: Takmer 216 miliónov EUR podporí obnovu ekosystémov a ochranu druhov.
- Odolnosť proti zmene klímy: Približne 110 miliónov EUR je vyčlenených na projekty, ktoré pomôžu regiónom odolávať klimatickým zmenám.
- Čistá energia: 105 miliónov EUR bude podporovať prechod na čistú energiu, vrátane inovácií v stavebníctve a energetických komunitách.

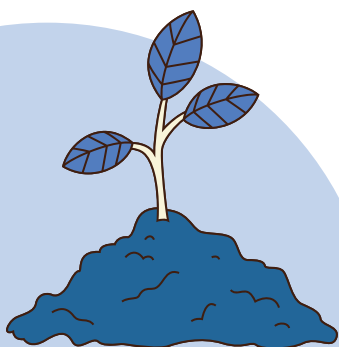
Pozícia Slovenska v rámci programu LIFE

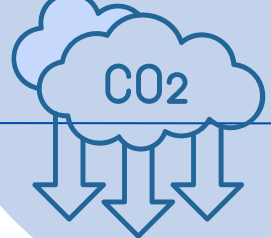
Slovensko je jednou z krajín, ktoré z programu LIFE získali podporu na konkrétne environmentálne projekty. Medzi nimi sú:

1. LIFE DIVERSEED: Tento projekt sa zameriava na ochranu a obnovu trávnych porastov na Slovensku a v Rumunsku. V rámci neho sa plánuje zber a distribúcia pôvodných trávnych semien na obnovu viac než 2 000 hektárov trávnatých plôch. Projekt bude spolupracovať s poľnohospodármi a organizovať aktivity pre verejnosť s cieľom zlepšiť ochranu flóry a fauny trávnych porastov, čo podporí biodiverzitu, najmä pre opelovače.

2. LIFE RESISTANCE: Tento projekt sa zameriava na boj proti inváznym druhom na Slovensku a v Maďarsku. Použitie moderných technológií, ako sú drony a satelity, pomôže detekovať a eradikovať invázne druhy. Projekt tiež obnoví 120 hektárov mokradí a 20 hektárov lužných lesov, pričom sa na 720 hektároch obnoví šetrná pastva.

Viac informácií dostupných [tu](#), [tu](#) a [tu](#).

Fond pre emisnú neutralitu podporí projekty za 4,8 miliardy EUR

Cielom je urýchliť prechod na čisté technológie v priemyselných odvetviach, obnoviteľných zdrojoch energie a dekarbonizácii dopravy. Projekty budú realizované v 18 štátoch vrátane Slovenska. Medzi podporovanými iniciatívami sú napríklad výroba solárnych a veterných zariadení, zachytávanie a uskladňovanie CO₂, produkcia obnoviteľného vodíka a vývoj udržateľných palív pre dopravu.

Očakáva sa, že tieto projekty pomôžu do roku 2030 znížiť emisie CO₂ o 476 miliónov ton a priblížia EÚ k cieľu uhlíkovej neutrality. Komisia zdôraznila najmä náročnosť dekarbonizácie odvetví ako výroba cementu, chemikálií a dopravy.

Viac informácií [tu](#).

Plány rozpočtu EÚ na rok 2025 zahŕňajú výrazný pokles vo financovaní programu Erasmus+ a výskumných iniciatív

Členské štáty EÚ formálne schválili **plán zníženia** rozpočtu programu Erasmus+ o 295 miliónov eur, čo vyvolalo kritiku zo strany poslancov Európskeho parlamentu. Program Erasmus+ sa od svojho vzniku rozšíril na podporu stáží, učiteľov a športovcov. Tento úspech mnohí zákonodarcovia považujú za natolko významný, že program vnímajú ako neodmysliteľnú súčasť vzdelávacieho systému EÚ.

Za týmto plánom stojí Rada EÚ, ktorá toto rozhodnutie vníma ako nutnosť s argumentáciou, že v roku 2025 je potrebné sústrediť financie na ďalšie záležitosti tak, aby **rozpočet zostal realistický** a zohľadňoval aktuálne potreby.

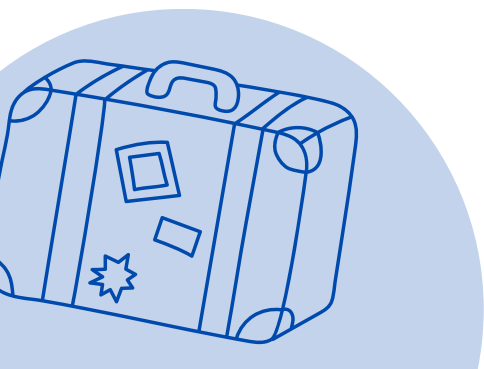
Taktiež sa snaží zabezpečiť dostatočné rezervy na nepredvídané okolnosti a financovanie priorit, ako je solidarita s Ukrajinou a riešenie súvisiacich kríz, v súlade s revíziou viacročného finančného rámca EÚ.

Rozpočet na rok 2025 je taktiež podporený opatreniami zameranými na obnovu po pandémie COVID-19, a to **v rámci programu Next Generation EU**.

Rovnako, bolo navrhnuté **zníženie rozpočtu** vedecko-výskumnému programu **Horizont Európa**. Podľa Rady by mal byť jeho rozpočet o 400 miliónov nižší, než pôvodne navrhla Európska komisia.

Európsky parlament začne v novembri rokovať o konečnom texte s Radou.

Viac informácií [tu](#).

Životná úroveň

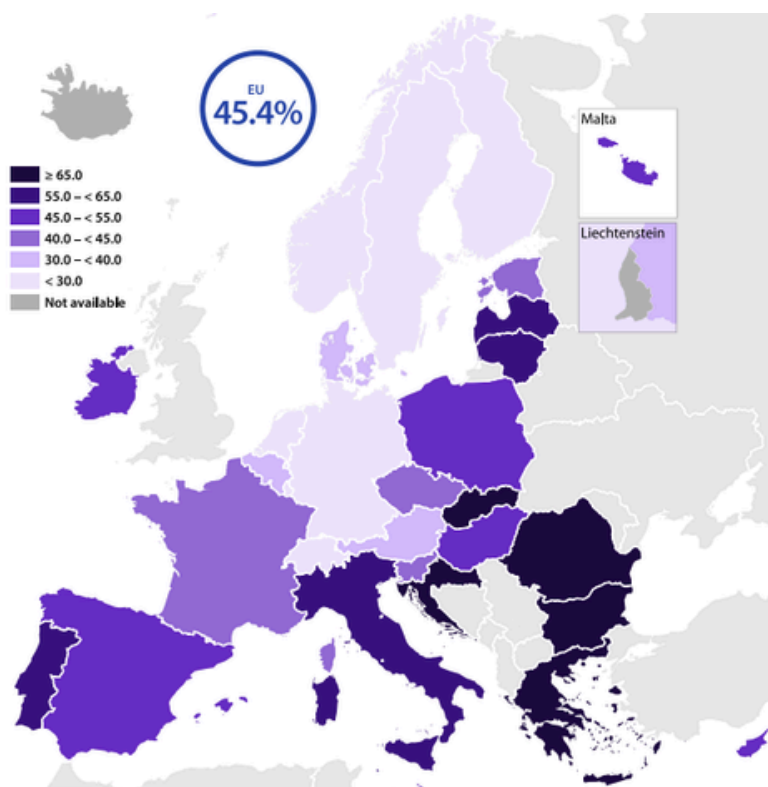
V roku 2023 bol v EÚ medián ročného disponibilného príjmu 19 955 štandardu kúpnej sily (ŠKS) na obyvateľa. V jednotlivých štátoch EÚ sa značne odlišoval: západné a severské krajiny EÚ uvádzali najvyššie úrovne a južné, východné a pobaltské krajiny najnižšie úrovne. Hodnoty sa pohybovali od 10 670 ŠKS na obyvateľa na Slovensku, 10 960 ŠKS v Maďarsku, 11 084 PPS v Rumunsku a 11 155 ŠKS v Bulharsku až po 28 690 ŠKS na obyvateľa v Rakúsku a 34 777 ŠKS v Luxembursku.

V roku 2023 bol podiel domácností v EÚ, ktoré dokážu veľmi ľahko alebo ľahko vystačiť s peniazmi, spolu 23,6 %. Na druhej strane škály bol podiel domácností, ktoré s ťažkosťami alebo veľkými ťažkosťami vychádzajú s peniazmi, až 19,1 %. Podiel domácností, ktoré vychádzajú s peniazmi pomerne ľahko alebo s určitými ťažkosťami, bol spolu 57,2 %.

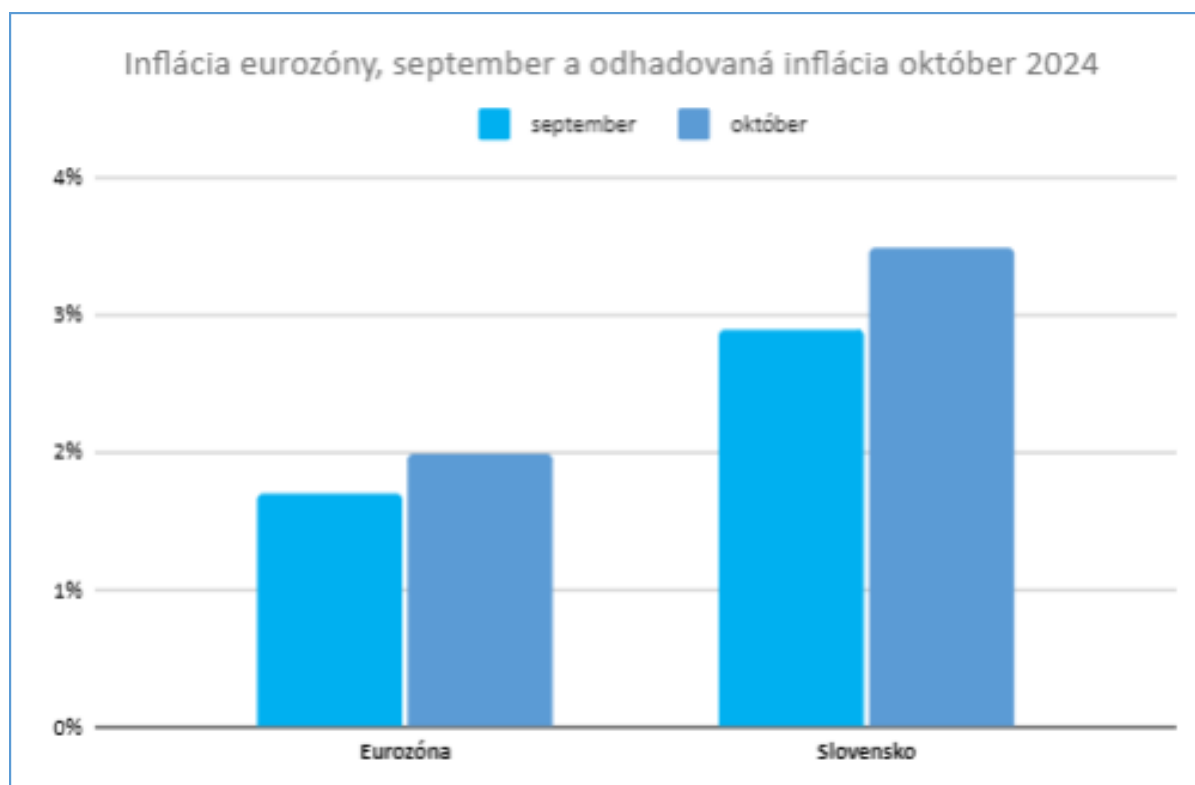
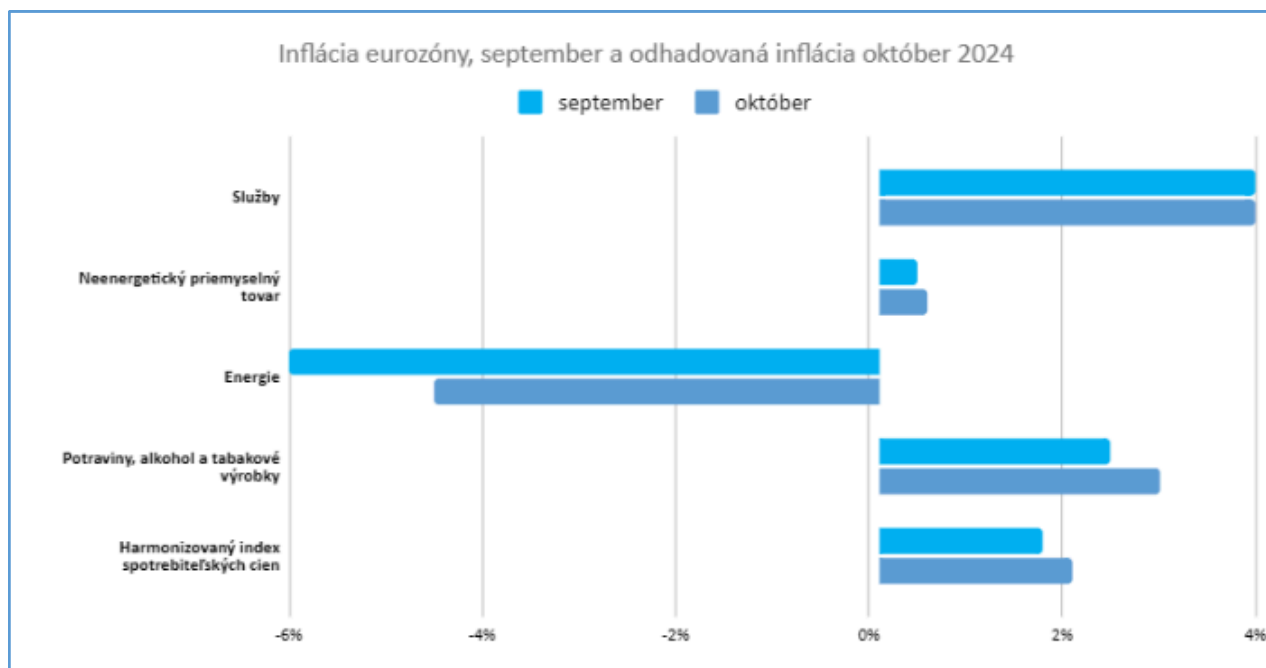
Podiel domácností, ktoré mali v roku 2023 aspoň určité ťažkosti vystačiť s peniazmi, sa pohyboval od približne štvrtiny alebo menej v Holandsku, Nemecku, Švédsku, Luxembursku a Fínsku až po 78,2 % v Bulharsku a 87,6 % v Grécku. Pozri mapu nižšie.

Viac štatistík dostupných v publikácii [Key figures on Living conditions in Europe – 2024 edition](#).

[Eurostat, s.26](#)

Inflácia eurozóny za september a október 2024

Eurostat, september a október

ECB znížila úrokové sadzby

V roku 2024 sa Európska centrálna banka (ECB) rozhodla znížiť svoje úrokové sadzby celkovo trikrát:

6. júna 2024 – Hlavné úrokové sadzby boli znížené o 25 bázických bodov, čím sa depozitná sadzba dostala na úroveň 3,75 %.

12. septembra 2024 – ECB opäť znížila sadzby o 25 bázických bodov, znižujúc depozitnú sadzbu na 3,50 %.

17. októbra 2024 – Nasledovalo ďalšie zníženie o 25 bázických bodov, čím sa depozitná sadzba dostala na 3,25 %.

Viac informácií [tu](#).

Zvýšenie kyberbezpečnosti

Európska únia schválila Cyber Resilience Act (CRA), nový regulačný rámec zameraný na zvýšenie bezpečnosti digitálnych produktov a ochranu spotrebiteľov pred kybernetickými hrozbami.

Tento zákon ukladá povinnosť výrobcovi hardvéru a softvéru zaviesť prísne bezpečnostné opatrenia a pravidelné aktualizácie počas celého životného cyklu produktov.

CRA sa vzťahuje na široké spektrum zariadení, od inteligentných spotrebičov po priemyselné technológie, s cieľom zabrániť kybernetickým zraniteľnostiam a zvýšiť dôveru spotrebiteľov prostredníctvom jednotného označenia CE.

Zákon má veľký ekonomický význam, pretože podporuje bezpečné digitálne prostredie a pomáha firmám znížiť finančné náklady spojené s kybernetickými útokmi.

Viac informácií [tu](#).

Správa o pokroku digitálneho eura

Európska centrálna banka pokračuje v práci na vydaní digitálneho eura, v najnovšej správe o pokroku uvádza tieto kľúčové oblasti:

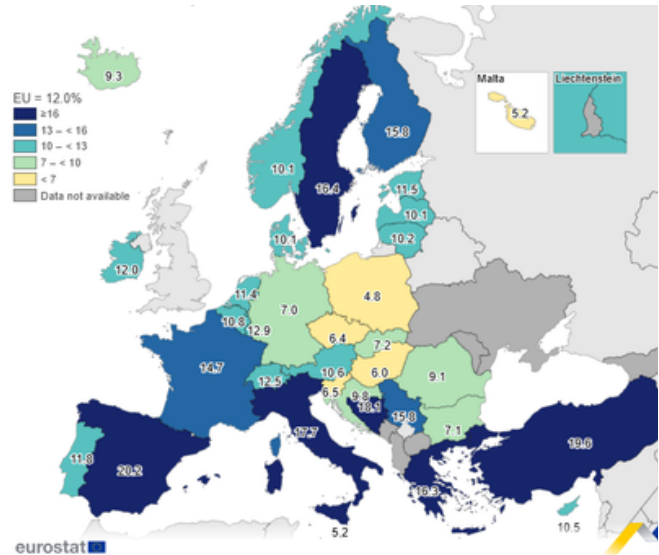
1. Minimálne štandardy používateľskej skúsenosti – stanovenie základných štandardov pre používateľské rozhrania a bezproblémové transakcie.
2. Identifikácia a autentifikácia používateľov.
3. Offline transakcie – ECB skúma možnosti offline platieb, ktoré by umožnili používateľom realizovať transakcie aj bez internetového pripojenia, čo poskytuje vysokú úroveň súkromia.

Viac informácií [tu](#).

12 % pracovného potenciálu EÚ zostáva nevyužitých

V roku 2023 predstavovala nevyužitost' trhu práce až 12,0 % rozšírenej pracovnej sily, čo znamená, že 27,1 milióna ľudí vo veku 15 až 74 rokov v EÚ dávalo bezkonkurenčnú ponuku pracovnej sily na trhu, a to preto, že boli nezamestnaní, podzamestnaní a takí, ktorí si hľadali prácu, aj keď neboli okamžite k dispozícii, a takí, ktorí prácu nehľadali.

Viac informácií [tu](#).

Maďarské predsedníctvo

Maďarsko sa 1. júla 2024 už štvrtýkrát ujalo predsedníctva Rady Európskej únie. Medzi jeho hlavné priority patrí posilnenie konkurencieschopnosti a prijatie novej európskej dohody v tejto oblasti, zlepšenie obrannej politiky a podpora rozširovania Únie, predovšetkým smerom k západnému Balkánu. Maďarské predsedníctvo sa tiež zameriava na ochranu hraníc pred nelegálnou migráciou, vyvážený regionálny rozvoj, podporu udržateľného poľnohospodárstva a riešenie demografických výziev.

Viac informácií [tu](#).

Reformné programy západného Balkánu

Európska komisia schválila reformné programy Albánska, Kosova, Čiernej Hory, Severného Macedónska a Srbska. Tieto reformy, ktoré sa budú realizovať v rokoch 2024 až 2027, umožnia uvoľnenie 6 miliárd EUR z nástroja EÚ na podporu reforiem a rastu. Cieľom je zlepšiť právny štát, spravovanie verejných financií, podporiť digitálnu a zelenú transformáciu a rozvoj podnikateľského prostredia.

Viac informácií [tu](#).

Text: Mgr. Dominika Pazderová, Parlamentný inštitút
Šimon Karšňak, Petra Sitáriková

Obrazový a fotografický materiál:

- obr. s. 1: petovarga | Shutterstock. <https://eu.boell.org/en/100-percent-renewables>
- tab. s. 2: , s. 3: https://cdn.ihsmarket.com/www/pdf/0924/PMI_monthly_bulletin_2409.pdf
- obr. s. 8: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/15216629/20161003/KS-01-24-001-EN-N.pdf/d0998edb-fc06-d7d4-8e78-d34ba2ed5608?version=2.0&t=1729770203005>
- mapa. s. 9: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20241029-2>
- obr. s. 9: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/w/ddn-20241029-2>

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál neprešiel jazykovou úpravou

© Parlamentný inštitút
november 2024

 pi@nrsr.sk

 parlamentny_institut